

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

ALISHER NAVOIYNING “MUNOJOT” ASARI TARIXI, TABDILI VA TARJIMALARI XUSUSIDA

*Xurram Rahimov,
O‘zDJTU professori, f.f.n.*

Annotatsiya. Mazkur ma’ruza tezislari asosan Alisher Navoiyning asarlari va uning “Munajat” asarining xorijiy tillarga tarjimalari haqidagi tanqidiy fikr-mulohazalar haqidagi loyiha muxtasar bayon qilingan.

Kalit so‘zlar: *munajat, Xamsa, bu asarlarga tanqidiy fikrlar, tarjima, tabdil.*

Abstract. This paper briefly presents a project devoted to the critical reflections on the works of Alisher Navoi, particularly on the translations of his work “Munajat” into foreign languages.

Keywords: *Munajat, Khamsa, critical views on these works, translation, adaptation.*

Alisher Navoiyning “Munajat”i – jahon adabiyotining buyuk asarlaridan deb e’tirof etilishga loyiq asar. U musulmon Sharq adabiyotida an’anaviy o‘ziga xos janr hisoblanadi. Buyuk adiblarning Allohga yaqin bo‘lganliklari sababi hayoti poyonini sezgan mahalda o‘z hayoti va ijodi haqida Alloh oldida hisobot berib, shu paytgacha hech kimga izhori dil qilmagan, o‘zidan o‘zgaga sir bo‘lgan holati, dil izhori va iqrori, tavba-tazarrusini yozib qoldirishi mumtoz adabiy jarayonga xos noyob va genial hodisa hisoblanadi. Bunday holatni italyanlardan Aligyeri Dante, olmonlardan Yohann Volfgang Gyote, ruslardan Lev Tolstoy o‘z boshidan kechirganlar. Ammo ulardan avval Avreliy Avgustin, fors shoiri Abdulloh Ansoriy, turkiyzabon Yunus Emro, Ahmad Yassaviy va Alisher Navoiy o‘z munajotlari matnini mustaqil asar sifatida o‘z kulliyotlariga so‘zboshi yoki ilova tarzida mustaqil asar sifatida yozib qoldirishgan.

Amir Alisher Navoiy hayoti va ijodi rus olimlari Y. E. Bertels, N. I. Konrad, olmon olimlaridan M. Hartmann, H. Vamberi, Z. Klaynmixel, V. Perch, A. Kurella, B. Kellner-Haynkele), Fransiyada E. Bloshe, B. de Verbelo, Fransua de Bernye va boshqalar tomonidan teran tahlil etilgan. O‘zbekistonda esa butun bir navoiyshunos olimlar avlodi – Hamid Sulaymon, Abduqodir Hayitmetov, Aziz Qayumov, Vohid Zohidov, Suyima G‘aniyeva, Ibrohim Haqqul, Yoqubjon Is‘hoqov, Abdulla A‘zam, Shuhrat Sirojiddinov, Olimjon Davlatov, Sultonmurod Olim, Nusratilla Jumaxo‘ja, Suvon Meli, Zuhridin Isomiddinov va boshqa tadqiqotchilar shakllanib ulgurdi.

Bu sa’y-harakatlar va izlanshlarning umumiy tomonlari bilan birga, ayrim farqli xulosa va natijalari ham ko‘zga tashlanadi. Hazrat Navoiy Afg‘onistonda tug‘ilib o‘sgan va asosiy umri-yu ijodi o‘sha makonda o‘tgan bo‘lsa-da, o‘zbek she’riyati sultonining keng qamrovli hayoti va serqirra ijodi haqidagi tadqiqotlar asosan O‘zbekistonda amalga oshirilib kelinmoqda.

Biroq hazratning fuqaroligi va milliy mansubligi masalasida chet el, xususan Olmoniyada afg‘on, tub millati o‘zbek emas, balki uyg‘ur deguvchilar bor (Ingeborg Baldauf). Alisher Navoiyning bosh asari “Xamsa” xususida ham ayrim g‘ayriilmiy fikr-mulohazalar yo‘q emas. Chunonchi Navoiy qalamiga mansub “Xamsa” dostonlar majmuasini goh Nizomiy “Xamsa”sidan tarjima, gohida esa boshqa “Xamsa”lar (Nizomiy, Dehlaviy, Jomiy)ga taqlid degan jiddiy ilmiy tahlillarga asoslanmagan chalkash va noto‘g‘ri xulosalar ham borki, bu holat ilmiy jamoatchilikni hayron qoldiririb, yosh olimlarni to‘g‘ri yo‘ldan ozdirishi mumkin.

Xuddi shunday turli fikrlik hazratning umri poyonida bitilgan “Munajat” asari haqida ham uchraydi. Ayrimlar bu asarni Alisher Navoiy tirikligida o‘zi rahbarligida yaratilgan “Kulliyotga” kirish so‘z deb qarashsa (O. Lavand, H. Sulaymon), boshqalar bu fikrga qo‘shilmay (S. G‘aniyeva, A. A‘zam), “Munajat”ni noyob mustaqil asar sifatida baholashmoqda.

O‘zbekistonda Alisher Navoiy ijodi qanchalar qamrovli o‘rganilib, hazratning turli tanlangan asarlari va antologiyalari yaratilmasin, ularda XX asr o‘rtalarigacha Navoiy ijodiga mansub

“Munojot” asari haqida hech gap aytilmagan edi. O‘tgan asrning 60–70-yillarida avval Hamid Sulaymon, keyinroq Suyima G‘aniyeva kabi adabiyotchilarning chet el safarlari boshlanib, shunda Hazrat Navoiyning qalamiga mansub mutlaq yangi asar – “Munojot” ilk bor kashf qilingan. U O‘zbekistonda birinchi marta “Yoshlik” jurnalida (1990, 6-son. Nashrga tayyorlovchi S. G‘aniyeva), keyin esa, “Boqiy satrlar” seriyasida 1991-yilda alohida arab va kirill yozuvida (S. G‘aniyeva), rus tilida S. G‘aniyeva tarjimasida Moskvada nashr etiladigan “Литературная газета”da, shuningdek ingliz, olmon, fransuz, ispan, arab, hind, fors, urdu, dariy tillarida ham chop etilgan (“O‘zbekiston” jurnali, 1990, 11-12-sonlariga qarang). Mazkur asarni Suyima G‘aniyeva 1991-yilda e‘lon qilgan va “Sharq” nashriyatida suvenir kitob shaklida chop ettirgan. Unda asarning arab yozuvidagi eski o‘zbekcha matni va shu matnning Suyima G‘aniyeva ijrosidagi hozirgi o‘zbek tilga amalga oshirilgan tabdili, asliyatning Suyima G‘aniyeva tomonidan ruscha tarjimasi va shu rus tilidagi variantdan o‘g‘irilgan olmoncha (Dora Baklitskaya), inglizcha (N. Gogolitsina) va forsiyga ag‘darilgan tarjimalari joy olgan.

Oradan biroz vaqt o‘tgach 1991-yilda G‘afur G‘ulom nashriyatida shu asarning Suyima opa nashrga tayyorlagan varianti ham chop etildiki, bu ikki nashr adabiyotshunoslarning e‘tiborini o‘ziga qaratib, mazkur asr tanqidi va tahliliga bag‘ishlangan ilmiy va ilmiy-ommabop tadqiqotlar amalga oshirila boshladi. Ayniqsa asli matematika olimi bo‘lgan akademik Abdulla A‘zamning asar sharhi va tabdilidan iborat risolasi, Suvon Melining kattagina qiyosiy-tahliliy maqolasi, shu asarning yozuvchi Muzaffar Mirzo, Zuhridin Isomiddinov va boshqalar bajargan yangicha o‘zbekcha tabdillari jamoatchilik e‘tiboriga tusha boshladi.

S. G‘aniyeva “Munojot”ning yozilishi sabablari haqida ham so‘z yuritib shunday deydi: “Ma’lumki, Navoiy hayotining oxirida birmuncha yillar avval yuragi tubidan o‘rin olgan haj safari ishtiyoqi yana olovlanadi. U 1499–1500-yillar davomida bir necha marta bevosita va bilvosita – yaqinlari orqali Husayn Boyqarodan haj safariga izn so‘raydi. Har gal sulton avvaliga ijozat berar, lekin darhol o‘zi shaxsan shoir huzuriga tashrif buyurib, safarni qoldirishga ko‘ndirib qaytar yoxud eng nozik do‘stlarni oraga qo‘yib shoirni ahddan qaytarishga muvaffaq bo‘lar edi. Navoiyning “Vaqfiya”da yozishicha, “ikki orzu rishtasidan (biri haj, ikkinchisi – ijod – S. G‘.) o‘zgakim, girihi ko‘nglum pardasidin yechilmadi va ikki murod g‘unchasidin o‘zgakim, tuguni jonim gulshanidin ochilmadi:

*Menikim bu savdo nazor ayladi,
Havas ilgida beqaror ayladi.
Ne imonki, topqay qaror-u sukun,
Birovkim, bu fikr etgay oni zabun.*

Bu orzusi ro‘yobga chiqmasligiga ko‘zi yetgan chog‘larida Navoiy ruhiy azoblar girdobida qolar, har qanday rasmiy, norasmiy davlat yumushlari-yu madad istab keluvchilardan g‘oyat toliqar edi, albatta. “Munojot”dagi “Ilohi, emdi hamkim, barchadin kechmak xayolin qilurmen, o‘zlugum bilan kecha olmon yaqin bilurmen. Ilohi, andoqqi, bu balolarga solding, qutqor va andoqkim, bu ibtilolarga kiyurdung, chiqor”, deya iltijo qilishi shoirning yuqorida yodga olingan tushkun kayfiyatidan darak beradi. Shu bilan birga hammadan voz kechish mumkin va oson, lekin “o‘zlugi” dan kechish mutlaqo mumkin emas, bu aniq. Binobarin, “o‘zluk”ni muqaddas saqlamoqqa, uni tahlika va loqaydliklardan xalos etmoqqa intilish nihoyatda zarur, degan shoirning yuksak e‘tiqodini yuzaga chiqaradi” (www.oyin.uz/article).

Hazrat Navoiyning “Munojot” asari haqida to‘liqroq tasavvur olish uchun maxsus maqola yozgan adabiyotshunos olim Suvon Melining “Munojot poetikasida qiyos” nomli maqolasi bilan hurmatli kitobxonlar tanishib chiqishlarini istar edik. Olim o‘z maqolasida “Munojot” asari haqida

nisbatan batafsil qiyosiy filologik tahlil taqdim etadi (Qarang: S. Meli. So‘zu so‘z. – Toshkent: Sharq, 2020).

Kamina ushbu buyuk asarni olmon tiliga o‘g‘irishga kirishib, shunga takror amin bo‘ldimki, mumtoz adabiyotimiz, ayniqsa Alisher Navoiydek betakror so‘z ustasi va mutafakkir zotining tili va uslubini tushunish va qayta yaratish g‘oyat murakkab va mashaqqatli jarayon. Bunday asarlarni idrok etish uchun tasavvuf ta‘limoti va amaliyotini jiddiy o‘rganish kerakligi ayon bo‘ladiki, kamina bu mashaqqatli bosqichni Alisher Navoiy g‘azaliyotidan tarjimalar qilganimdayoq chuqur his qilganman va hazrat tavalludining 580 yilligiga bag‘ishlab uning 300 g‘azalini olmon tilida g‘azal shaklda “qayta yaratishga” jur‘at qildim (bu tarjimalarimning 100 tasi 2021-yil “Adabiyot” nashriyoti chop etdi ham). Bu kitobim o‘sha yilning o‘zidayoq Olmoniyadagi O‘zbekiston elchixonasi tashabbusi bilan Berlin va Frayburg shaharlarida ikki bor qayta nashr ettirilib, olmonzabon o‘quvchilarga tarqatila boshlandi. Shundan so‘ng ushmamiz mega navbatdagi tarjimangiz Navyinin Xamsasi bo‘lsin, deyshdi. Bunday mushkul ishni bajarishni o‘ylasam bu korga kaminaning na aqli, va na umri yetmasligiga amin bo‘lib yurganimda, olmoniyalik turkshunos olimlar menga “Navoiyning eng buyuk asari “Munojot” hisoblanadi, Siz shuni tarjima qiling”, deb tavsiya etishgandi.

Bunday betakror asarni Alisher Navoiyning 2026-yilda nishonlanadigan 585 yilligi munosabati bilan O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti va Toshkent davlat sharqshunoslik universitetida o‘qitilayotgan 20 ga yaqin chet tillarga ham tarjimasini qilish taklifi bilan rektorimiz Ilhomjon To‘xtasinovga murojaat qildim. Innovativ takliflarni hamisha ochiq chehra bilan qabul qiladigan, o‘zi tarjimashunos rahbarimiz bu g‘oyani ma‘qullab, universitetdagi tegishli mutaxassislariga topshiriq berdilar. Tarjimaga rag‘bati bor hamkasblarga biz Alisher Navoiyning “Munojot” asarini adabiyotshunos olimi Suyima G‘aniyeva tayyorlagan tabdilini asliyat sifatida tarqatdik va ma‘lum fursatdan so‘ng ulardan tarjimalarni qabul qilib oldik. Qizig‘i shuki, ayrim chet tillarga asliyatning bir necha tarjima variantlari, jumladan: ingliz, olmon va rus tillariga 3 tadan, fransuz, ispan va sharq tillariga 2 tadan tarjimalar taqdim etildi. Bu alternativ tarjimalarning eng adekvat variantini tanlab olish uchun shu tillardan tilshunos va tarjimashunoslardan iborat ekspertlar komissiyalarini tashkil qildik. Natijada nisbatan asliymonand tarjimalar aniqlandi va bo‘lajak tarjimalar majmuasi vujudga keldi.

Mazkur amaliyot dastlabki urinish bo‘lgani sababli ularda bir tarafdin lisoniy (semantik va uslubiy) xato va nuqsonlar, boshqa tarafdin tasavvufiy termin va tushunchalar talqinida anglashilmovchilik bo‘lishi tabiiy holatki, jahon tarjimachiligida faqat Gyotening shoh asari “Faust”ni ingliz tilga 51, farang tiliga 27, rus tiliga 11, o‘zbek tiliga 2 ta tarjimaviy urinishlar sodir bo‘lganki, Navoiyning tasavvufona asarlari takroriy tarjimalari paydo bo‘lishini ham tabiiy hol deb bilsak bo‘ladi. Maqsadimiz – Alisher Navoiy fenomenini jahonning asosiy tillarida imkon qadar adekvat va muqobil tarzda qayta yaratish hamda ul hazratga tobora yaqinlashish orqali milliy adabiyotimiz sultonini jahon adabiyoti sahnasida bor bo‘y-basti, salohiyati bilan ko‘rsatish – 21 asr tarjimachiligimizning asosiy dolzarb vazifalaridan deb bilamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sirojiddinov Sh. Alisher Navoiy fenomeni. – T., 2025.
2. A‘zam A. Munojotga sharhlar. – T., 1992.
3. Meli S. So‘z-u so‘z. – T., 2012
4. G‘aniyeva S. Boqiy satrlar. – T., 1991.
5. Rahimov X. 21 asr tarjimachiligining dolzarb masalalari. // “Ma‘rifat” gaz. 2025-iyul sonlari.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulkhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatiik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inshasinda halk biliminin islevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantilari	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezrali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlıslari üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Бехбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДильБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404